

به ناوی خوی به خشندمو میهره بان
به ناوی گه له وه
سه رۆکایه تی هه ریمی کوردستان - عیراق

پشت بهو یاسایه ی ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستان- عیراق دایناوه و به پیتی حوکمی ماده ده/یه کهم له یاسای ژماره (۱) ی سالی ۲۰۰۵، یاسای سه رۆکایه تی هه ریمی کوردستان- عیراق، ئه م یاسایه مان ده رچواند:

یاسای ژماره (۹) ی سالی / ۲۰۰۶
یاسای وه زاره تی ده رامه ته ئاوییه کانی هه ریمی کوردستان - عیراق

ماده ی یه کهم:

مه به ست له م ده سته واژانه ی خواره وه بۆ ئه م یاسایه و اتا کانی به رامه ریه تی:--

یه کهم: هه ریم : هه ریمی کوردستان - عیراق.

دووهم: وه زاره ت : وه زاره تی ده رامه ته ئاوییه کان له هه ریمدا.

سییه م: وه زیر : وه زیری ده رامه ته ئاوییه کان.

چواره م: بریکار : بریکاری وه زاره ت.

پینجه م: ئه نجومه ن : ئه نجومه نی راویژکاری وه زاره ت.

ماده ی دووهم:

وه زاره ت ئامانجی ده بی بۆ:--

یه کهم: دانانی سه راتیژو سه باسه ت و پلانگه لیک بۆ په ره پیدان و گه شه پیدان و وه به ره پێانی

ده رامه ته ئاوییه کانی (سه رزه وی و ژێرزه وی) له هه ریمدا، و ئاماده سازی توێژینه وه کانی

به که لکه هاتی ته کنیکی و ئابووری بۆ پرۆژه کانی ده رامه ته ئاوییه کان و دروستکردنی

به نداوو پرۆژه کانی ئاودێری و پاراسن و به گه ر خسته تیان و هه لسه نگاندنی

دروستی (سلامه) به نداوه کان و به کاره پێانی ئاو بۆ به دیه پێانی نمونه ترین به کاره پێانی

ئاوو پاراسنی خاکی خۆل له چوارچێوه ی پلانه گشته کانی هه ریم دا.

دووهم: دانانی پلانگهلی تایهت بۆ رینگرتن له مهترسییه کانی لافاوو کۆنترۆڵکردنی سیلاوو گۆلی رووباره کان و، رینگخستن و دابهشکردنی ئاوو، چاوکردنهوه ووشیارکردنهوهی خهڵک له گرنگی پاراستنی سامانی ئاو.

سێههم: دایینکردنی ئاو بۆ کهرتسه به کاربهه کانی ئاوی (کشتو کال، ئاوی خواردنهوه، به کارهێنانی ناو مال و بۆ گهشتوگوزار، به کارهێنانی بۆ پیشهسازی و وههرهێنانی وزه ی کارهبا.. هتد) به پیتی پلانگهلی بریار له سهردراو، به جۆری، که خزمهتی گهشه پیدان بکات له ههرێمدا و رای خۆشی له سهردراو کاربه کانی دامهزراندنی پرۆژه گهلی ده دات که پێوهندیان به کارخسته کانی ئاووه ههیه.

چوارهم: سههرپهرشتیکردن و بهدواداچوون بۆ جیهه جیککردنی پرۆژه کانی دهرامهته ئاوییه کان به پیتی ئهو پلانیهی که بریاری له سهردراوه ئهمهش، به ندادوه کان و نهسته پله کان (الخزانات) و پرۆژه کانی ئاودێری ده گرتنهوه.

پینجهم: پاراستنی ئاوی سهرزهوی و ژێرزهوی له پۆختی و، پیشه پڕیش لایهنه کانی ژنیگه بگرتنهوه، به جۆری، که، له گهڵ پێوه ره نێودهوله تیه کاندایا بگۆنچی.

شهشم: گرتنه بهری رینگای هاوچهرخ به مه بهستی که مکردنهوه له به فیرۆدانی ئاو له کاتی به کارهێنانیدا له بواره جیاکاندا.

پیکهاته کانی وهزارهت

ماده ی سێههم:

یه گهم: وه زهر: سهروکی بالای وهزارهتو بهرپرسه له کاره کانی ئاراسته کردنی سیاسهتی وهزارهت کهو سههرپهرشتکاری و چاودێری، ههموو بریارو فهرمان و رێنمایانهی پێوهندیان به ئه رکوفرمان و پیکهاته و سه لاحتیات و کاروباری دیکه ی ته کنیکی و دارایی و ئه داری و رینگخستن وهزارهتووه هه بی، به پیتی یاسا له وه زهره وه ده رچی و، هه ر خۆشی سههرپهرشتی جیهه جیکردنیان ده کات، و به رامبه ر به ئه نجومه نی وه زهرانی هه پرسه، به و پیه ی که ئه ندامیکی هاوکاره له ئه نجومه نداو بۆی هه یه هه ندیک له ده سه رو ییه کانی بدات به بریکاری وهزارهت، یان به رپوه به ره گه شتیه کان، یان ئه و که سه ی به گونجای ده زانی له وهزارهتدا.

دووهم: بریکاری و مزارعت: له چوارچێوهی ئەو سه‌لأحییاتهی که له‌لایهن وه‌زیره‌وه پێتی ده‌سپێردری و له ئاراسته‌کردن و، سه‌ره‌یه‌رشتکردنی کاروباری وه‌زاره‌ته‌که‌دا، پارێده‌ی وه‌زیر ده‌دات، مه‌رجیشه‌ ب‌روانامه‌ی زانکۆیی هه‌بێ و پ‌سپۆر ب‌یت.

سێهه‌م: راوێژکاران: ژماره‌یان له چوار که‌س زیاتر نابێ، مه‌رجیشه‌ ب‌روانامه‌ی زانکۆیان هه‌بێ و، خاوه‌ن ئەزموون و کارایی بن.

چواره‌م: نووسینگه‌ی وه‌زیر: فرمانبه‌ری به‌په‌له‌ی به‌رێوه‌به‌ر سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا، که ب‌روانامه‌ی زانکۆیی هه‌بێ، ژماره‌یك فرمانبه‌ریش پارێده‌ی ده‌ده‌ن.

پێنجه‌م: نووسینگه‌ی بریکاری و مزارعت: فرمانبه‌ری به‌په‌له‌ی به‌رێوه‌به‌ر سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا، که ب‌روانامه‌ی زانکۆیی هه‌بێ، ژماره‌یك فرمانبه‌ریش پارێده‌ی ده‌ده‌ن.

شه‌شه‌م: ئەنجومه‌نی راوێژکاری و مزارعت پێک دێت له:-

أ- وه‌زیری ده‌رامه‌ته‌ ناویه‌کان : به سه‌رۆک.

ب- بریکاری و مزاره: به‌ئەندام وله‌حاله‌تی دا‌برانی وه‌زیر سه‌رۆکایه‌تی ئەنجومه‌ن ده‌کات

ج- بریکاری و مزارعتی گشتوکان : به ئەندام.

د- بریکاری و مزارعتی شارموانی : به ئەندام.

ه- بریکاری و مزارعتی ئاوه‌دانکردنه‌وه‌و نه‌شته‌چێکردن : به ئەندام.

ز- بریکاری و مزارعتی ژینگه : به ئەندام.

و- بریکاری و مزارعتی کاره‌ها : به ئەندام.

ی- راوێژکار و خاوه‌ن ئەزمونان، له ناوه‌وه‌ی یان له ده‌روه‌ی وه‌زاره‌ته‌که‌، له‌وانه‌ی که وه‌زیریه‌وی له کۆبوونه‌وه‌کاندا به‌شداربن و ئەنجومه‌نیش هه‌رکاتی پ‌یوست ب‌کا، به‌ ب‌پاری وه‌زیر کۆده‌ب‌یته‌وه.

هه‌وته‌م: به‌رێوه‌به‌رایه‌تی گشتی کاروباری ئه‌داری و دارایی: به‌رێوه‌به‌ریکی گشتی سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا و به‌رێوه‌ی ده‌بات که ب‌روانامه‌یه‌کی زانکۆیی سه‌رته‌ای به‌ده‌سته‌پێنایی و له شاره‌زا و پ‌سپۆران ب‌یت.

هه‌شه‌ته‌م: به‌رێوه‌به‌رایه‌تی گشتی پ‌لان دانان و به‌دواداچوون: به‌رێوه‌به‌ریکی گشتی سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا و به‌رێوه‌ی ده‌بات که ب‌روانامه‌یه‌کی زانکۆیی سه‌رته‌ای به‌ده‌سته‌پێنایی و له شاره‌زا و پ‌سپۆران ب‌یت.

ئهرشیفی پوژنامه‌ی وه‌قايعی کوردستان

نۆیه م: بهرپوهه براهتی گشتی ئاودیری و ئاوی سهرزوهی: بهرپوهه بریکی گشتی سهرو کاپهتی ده کاو بهرپوهی ده بات که پروانامه به کی زانکوی سهرتای به دهسته ئینای و له شارهزا و سپوران بیت.

دیه م: بهرپوهه براهتی گشتی ئاوی ژلهوی: بهرپوهه بریکی گشتی سهرو کاپهتی ده کاو بهرپوهی ده بات که پروانامه به کی زانکوی سهرتای به دهسته ئینای و له شارهزا و سپوران بیت.

پازده م: بهرپوهه براهتی گشتی بهنداوو کۆگاکانی ئاو: بهرپوهه بریکی گشتی سهرو کاپهتی ده کاو بهرپوهی ده بات که پروانامه به کی زانکوی سهرتای به دهسته ئینای و له شارهزا و سپوران بیت.

دوازده م: بهرپوهه براهتی گشتی توژینه وه خشه کیشان: بهرپوهه بریکی گشتی سهرو کاپهتی ده کاو بهرپوهی ده بات که پروانامه به کی زانکوی سهرتای به دهسته ئینای و له شارهزا و سپوران بیت.

ماده ی چواره م:

وهزیر، بۆی ههیه له گه ل کسانى سروشتى و معنه وى، له شارهزا سپۆرى هه ريم يان دهروهى هه ريمدا ريك بکه وى بۆ نه ئجادمانى نه و نه رك و فرمانه ی پينانده سپۆرى، له ماوه كدا كه وهزیر، خۆى به گونجاوى بزانی دواى وهر گرتنى رهزامه ندى نه ئجومه نى وهزیران، ماف و نه ركيشيان، له لایه ن وهزیره وه ديارده كرى.

ماده ی پینجه م:

یه كهم: پینكهاته وه نه رك و فرمانى وهزاره ت به پیره وه ديارده كرين.
دووه م: وهزیر، بۆی ههیه، كاتيك پيوست بكا، بهرپوهه براهتی و بهش و هۆبه ی نوێ بکاته وه، يان په كيانبخا، يان هه ليانوه شينته وه.
سپیه م: وهزیر، بۆی ههیه رينمايى گه لتيك بۆ ئاسانكارى جيهه جيكردى نه م ياساهه ده ربكات.

ماده ی شه شه م:

له هه ر ياسا و پیره یه كى بهر كاردا (النافذة) ناوى وهزاره تى كشتوكال و ئاودیری هاتی و تايهت بیت به درامه ته ئاوییه كان نه م وهزاره ته جیگای ده گرته وه.

نه رشیفی رۆژنامه ی وه قاعی کوردستان

ماددهی ههوتهم:

پێویسته له سهه ئهجمهنی وهزیران و لایهنه پهپوهندهاره کان حوکمهکانی ئهم یاسایه جێبهجێ بکهن.

ماددهی ههشتهم:

کاربه ههچ دهقیگ ناکرێ له گهڵ حوکمهکانی ئهم یاسایه دا ناکۆک بێت.

ماددهی نۆیههه:

ئهم یاسایه له رۆژی دههچواندنیهوه کاری پێ دهکرێ و له رۆژنامهی (وهفایه کوردستان) دا بلاودهکرێتهوه.

مسعود بارزانی

سههۆکی ههرێمی کوردستان - عیراق

له رۆژی (٦/١١/٢٠٠٦) ی زاینی له ههولتهه دههچوووه
بهرامبهه ١٥ / گهلاپهزان / ٢٧٠٦ ی کوردی